

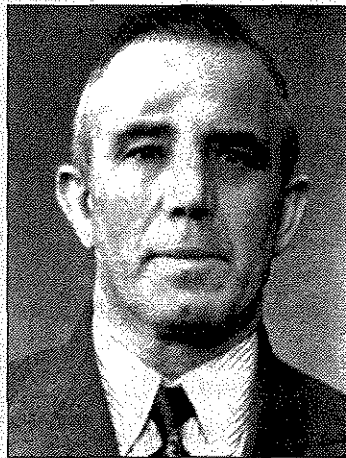
Een vergeten beschieting bij Assen

Carolina Mulder-Bourgonje weet eindelijk waar haar vader is doodgeschoten

Door Bernd Otter

ASSEN ■ "Ik zal blij zijn als er niks gebeurd is als ik thuis kom." Carolina Mulder-Bourgonje uit Zwolle weet nog precies dat ze dat zei die 20ste juni 1944. Nooit weer heeft ze zo'n akelig voorgevoel gehad. Er was weer eens luchtalarm geweest en ze liep als 16-jarige van de Mulo in Zwolle naar huis. Even later kreeg ze te horen dat haar vader Jan Bourgonje bij Assen slachtoffer was geworden van de oorlog. Hij was treinmachinist en durfde niet onder te duiken zoals veel ander spoorwegpersoneel in die tijd. Hij had zijn veertigste dienstjaar in zicht en hoopte tot die tijd niet het slachtoffer te worden van de vele beschietingen van treinen. Mevrouw Mulder heeft zich altijd afgevraagd waar haar vader is omgekomen. Pas onlangs kwam ze erachter, zodat ze eindelijk bloemen kan brengen: bij Loon.

Ze weet nog goed dat de angst voor de beschietingen groot was onder het personeel van de spoorwegen in Zwolle. Een paar weken eerder was een collega omgekomen bij een beschieting van een trein. Dat kwam al dichtbij, want de collega had die dienst overgenomen van Jan Bourgonje. Op 20 juni was ook zijn geluk op. Feitelijk

Jan Bourgonje

had je als machinist in die tijd minstens zoveel kans om doodgeschoten te worden als een soldaat. Over het hele land zijn zo'n 500 spoorwegmensen omgekomen door oorlogshandelingen. In het rayon Zwolle, waar het Noorden bij hoorde, alleen al 23. Onder wie dus Jan Bourgonje.

De spoorlijn Groningen-Zwolle stond in die tijd al te boek als de dodenlijn. Waarschijnlijk omdat de geallieerde vliegtuigen op zo'n mooi recht stuk goed konden mikken en er weinig burgerdoelen geraakt konden worden. Het doel was het transport in bezet gebied lam te leggen. Vier jachtvliegtuigen zagen de sneltrein van Groningen naar Assen die ochtend als een gemakkelijke

prooi. "Het is nooit duidelijk geworden of het een munitietrein was, maar waarschijnlijk niet want er zijn ook reizigers gewond geraakt bij die beschieting," vertelt de nu 77-jarige dochter.

Jan Bourgonje heeft nog de remmen in werking gezet van zijn stoomlocomotief voordat hij van de trein sprong, richting veilige berm. Aan de andere kant maakte leerlingmachinist Jacob van der Ziel net zo'n sprong. Het gebeurde precies op het viaduct van de weg van Loon naar Marsdijk. Bourgonje kwam terecht op de weg, een paar meter lager, maar toen was hij al dood. Getroffen door kogels tijdens zijn sprong. Van der Ziel stierf een paar uur later in het Asser ziekenhuis.

Het verhaal is in sterk geromantiseerde vorm door een neef op internet gezet (<http://home.tiscali.nl/heurter/De%20aanval.html>) en misschien wel daarom is de zoektocht naar de juiste plek nooit gestaakt. Het Drents Oorlogs- en Verzetsmuseum in Assen bracht uitkomst. De politie heeft keurig rapport opge maakt van de 'vijandelijke' actie, trouwens heel neutraal en uitgebreid.

"Mijn vader ging echt met lood in de schoenen naar zijn werk in die jaren. Het was echt niet leuk meer. Maar hij

kon geen kant op. Hij was bang voor zijn pensioen en wilde ook zijn vrouw en vier kinderen niet onverzorgd achterlaten door onder te duiken", vertelt mevrouw Mulder. "De vader van mijn vriendin, ook bij het spoor, heeft het wel gedaan en die is 91 geworden. Ik heb wel begrip voor mijn vaders standpunt. Je mag niet jaloers zijn, maar ik heb wel eens gedacht waarom mijn vriendin nog wel een vader had."

Maar één keer was ze blij dat haar vader dood was: toen de Duitsers naar hem op zoek waren om hem op te pakken. Ze dachten dat hij was ondergedoken en haalden het hele huis overhoop. Pas toen de rouwkaart te voorschijn kwam geloofden ze dat Jan Bourgonje zijn laatste trein al had gereden.